

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 55. Octavò ex SS. Patribus, Cypriano, Basilio, Nazianzeno, Nysseno,
Ambrosio, Chrysostomo, Augustino, ad fidem dictus peccatoribus
adhibendam, absolutionemque impartendam, non linguam tantùm, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

CAPUT LIV.

Septimò ex Conciliis, Nicano, Ancyano, &c.

848 Primò, Conc. Ancyranum can. 5. 7. & 16. Examinari vult penitentium vitam, & precedentem, & quæ consecuta est, ut sic, & non aliter, ipsis clementia & misericordia concedatur.

Secundò, Concil. Nicenum I. can. 12. *Quicumque*, inquit, *est timore, & lachrymis, & tolerantia, & bonis operibus conversionem & opere, & habitu ostendunt . . . liceat Episcopo humanis cum iis agere.* Et can. 18. edit. noviss. *Illud præcipue observetur, ut animus, & propositum eorum . . . requiratur: Quicumque enim cum lachrymis perseverantibus, & bonis operibus, omni tempore conversionem suam, non solo habitu (illudori versio habet: non verbis solis) sed opere, & veritate demonstrant . . . meritis orationibus communicabunt, &c.*

Tertio, Conc. Laodicense can. 2. post diversorum peccatorum lapsus, ad communionem admitti solum permittit eos, qui in oratione, & confessione, & penitentia fortiter perseverantes, se à malis perfectè, id est plene conversos demonstrant.

CAPUT LV.

Octavo ex SS. Patribus, Cyrillio, Basilio, Nazianzeno, Nysseno, Ambrosio, Chrysostomo, Augustino, ad sciam dictis peccatoribus adhibendam, absolutioemque impartendam, non linguam tantum, sed manus etiam & opera, velut signa plenam conversionem probantia, requiruntur.

849 Primò namque opera requirit Cyprianus, dum in lib. de lapsis ait: *Patrisne Dominum cui posse placari, quem verbis perfidis abnuisti? cui patrimonium præponere maluisti? cuius templum sacrilegâ contagione violasti? . . . Orare oportet impensius, & rogare, diem lectu transigere, vigiliis noctes, & stediis ducere . . . iustis operibus incumbere, quibus peccata purgantur . . . penitenti operanti, deprecanti, roganti potest Deus clementer ignoscere: potest in acceptum referre quidquid pro talibus vel posterioribus Martyres, & fecerint Sacerdotes.*

850 Secundò, opera requirit Basilius episc. ad Amphilocho. c. 5. dum recipi vult hæreticos, non sine iudicio, sed examinatos, an veram penitentiam ostendant, & si fructus habent, qui salutis studium testificantur. Capite verò 3. dixerat: *Qui propter carnis voluptatem gratiam vitæ perdidit, per carnis afflictionem, & omnis generis servitutem, ad temperantiam à voluptatibus deficiens, à quibus suis oppugnatus, perfectam suæ curationis demonstrationem exhibebit.* Et posteaquam 83. Canonibus varias poenas criminibus imponendas statuit, can. 84. causam præcipuam impositionis poenarum illarum enarrat, ut sequitur: *Hæc autem omnia scribimus, ut penitentia eorum fructus probetur. Non enim hæc omnino tempore judicamus (multo minus solis verbis penitentis) sed modam penitentia attendimus. Et in cap. 1. ita: Non enim qui dixit, peccavi, mox si relapsus in eodem peccato perdurat, talis verè confitetur; sed qui deprehensio peccato suo . . . illud odio infensè persequitur.*

851 Tertio, opera requirit Gregorius Nazianzenus orat. 39. dicens à se penitentes non recipi, nisi humiliatos, & emendatos: *Nec ipse quidem eos recipio, qui vel nullo modo, vel non satis deprimuntur, nec patratio criminis parem vitam emendationem afferunt.*

852 Quarto, opera requirit Gregorius Nyssenus in Epist. Canon. ad Letojum, cum dicit, tot penit-

entia stationes, tam longam illius durationem, tot corporis afflictiones, olim idèd fuisse præscriptas, ut per hæc conversionis sinceritate & plenitudine probata, penitens diligenter & accuratè purgatus ad Sacramentorum communionem admitteretur. Sincerè enim & sufficienter eos penitentes veteres Patres censebant, qui multis annis non cessassent variâ castigatâ & emendatâ vitæ edere argumenta. Idèd Nyssenus addit ibidem: *In omni peccati specie, ante omnia respiciendum, qualis sit ejus, cui modè adhibetur, affectio & dispositio, examinando scilicet vitam irreverentique penitentium in penitentia agenda. Inde namque perspectâ sinceritate sufficientique conversionis ipsorum, sicutum esse dicebat, celerius ipsos reconciliare: In iis, qui diligentiori processu versuerint, & vitâ suâ (nota: non solis ergo verbis, vel sterilibus lachrymis) reditam ostenderint ad id quod bonum est, licet tempus auditionis contrahere . . . & celerius communionem reddere.*

Quintò, opera requirit Ambrosius lib. 2. de penit. c. 10. *An quisquam illam penitentiam putat, sibi acquirenda ambitio dignitatis, ubi ipse copula conjugalis usus . . . remittendum est seculo, somno ipsi minus indulgendum, quàm naturâ postulat; interpellandus est gemitibus, interruptendus est suspensibus, sequestrandus est orationibus; vivendum ita ut usuali huius mortaliur usus seipsum sibi homo abneget, & totus immutetur, sicut quendam adolescentem fabula ferunt propter amoris meretricis peregrè profectum, & abito amore regressum, postea veteri occurrisse dilectæ, quæ ubi non interpellata . . . dixerat, ego sum: responderit ille, sed ego non sum. Et ad Virg. laps. c. 5. Penitentia non verbis agenda est, sed & actu. Quo actu? carnis afflictionibus, cordis contritione, vitæ mutatione, aliisque penitentia operibus, ut explicat ibidem. Et in 2. Cor. 2. (si tamen opus ipsius sit: tale equidem est, ut exeat inter opera ipsius) penitentia vera est cessare à peccato. Sic enim probat dolere se, si de cætero desinat.*

Sextò, opera requirit Chrysostomus, sed vitæ præsertim emendationem, dum homil. 3. ad populum Antiochi. de Ninivitis agens: *quid (inquirit) inevitabilem iram solvit? Num jejuniis solum & saccis? Nequaquam; sed totius vitæ mutatio. Ude hoc manifestum? Ab ipsis propheticiis verbis. De Dei enim ira locutus, & illorum jejuniis, contritionis causam dicens, sic inquit: & vidit Deus opera ipsorum. Qualia opera? Quod jejunaverunt? Quod saccum induerunt? Nihil horum. Sed hæc omnia tacens: quoniam conversus est quisque à vitis suis malis, penituit mali, quod dixerat ipse facere Dominus. Cernis quid non jejunium (solum) periculo eripiat, sed vitæ mutatio Deum Barbarum placatum & benevolum reddidit. Hæc dixi, ne ut jejunium contemnatis, sed ut jejunium honoratis. Floror enim jejuniis, non ciborum abstinentia, sed peccatorum fuga. Jejunia? demonstrantur per ipsa opera. Qualia (inquirit) opera? Si pauperem videris, miserere, qui ipse autè in misericordiam eras. Si inimicum videris, conciliare. Si amicum laudabiliter agentem videris, ne irvideas. Si mulierem videris speciosam, prætereas, qui contrarium hinc omnibus ante faciebas. Uno verbo penitentia: tuæ veritatem sufficientiamque totius vitæ mutatione demonstret, hæc aut non os tantum jejunet, sed & oculus; & auditus, & manus, & omnia corporis membra.*

Et homil. 14. in 2. ad Corinth. in Moral. 1. respondens ad quædam, quæ quis ipsi objecerat, peccatores in penitentia operibus ab ipso minus diu demereri, sic ait: *Verum nims diu poenâ expenderunt, inquit. Quamdiu queso? Unum annum, & alterum, aut tres? Acqui temporis moram non quero, sed anime correctionem . . . Hoc itaque jus*

demonstret, sine compuncti, sine in melius commutati, & res tota confecta est.

855 Septimò, S. Augustinus homil. 41. inter 50. vitæ mutationem cum laudatis Patribus adeò necessariam censet, ad ferendum iudicium epe veritate pœnitentiæ, ut sine illa mutatione ipsam reputet irrisoriam, semelque relapsum, longo illo tempore, quo pœnitentiæ tempus olim decurrebatur, neget esse verum pœnitentem: Pœnitentes, pœnitentes, si tamen estis pœnitentes, & non irridentes, mutate vitam. Si ergo pœnitentes, cur facis quæ malè fecisti? si fecisse pœnitet, nolis facere. Si adhuc facis, certè non pœnitet, iudicio utique Ecclesiæ. Quia in te non apparent indicia, quibus Ecclesiæ probetur tua pœnitentiæ. Ad hoc quippe tibi tempus illud Ecclesiæ præfixit, ut dignis pœnitentiæ fructibus, præsertim emendatione vitæ, ipsi satisfacias, id est probes te verè esse conversum, uti docet Enchirid. cap. 65. Quia plerumque dolor alterius cordis occultus est alteri, neque in aliorum notitiam per verba, vel aliqua signa (ipsam satis probantia) procedit... rectè consistuntur, ab iis qui Ecclesiæ præsumunt, tempora pœnitentiæ, ut fiat satis etiam Ecclesiæ, in qua remittuntur ipsa peccata.

856 Octavò, si Augustinus credidisset pœnitentiæ Ecclesiæ Ministris satis probari verbis, vel lachrymis sterilibus pœnitentis, sine aliis pœnitentiæ operibus, credidisset eam satis probari solis sine fructibus (verba quippe sine operibus ferm. 44. de verb. Dom. ab ipso vocantur folia sine fructibus, dum Judæi habentes verba legis, & facta non habentes, ab ipso dicuntur pleni foliis, & fructus non habentes.) At verò non credidit Augustinus, pœnitentiæ Ecclesiæ Ministris satis probari solis sine fructibus. Cùm ejusmodi pœnitentiæ (ut pote sterilem, non fecundam) ferm. 50. de temp. censuerit insufficientem ad veniam peccatorum. *Dolete qui intellexistis: corrigimini si doluistis. Quamdiu laudare, & non facere? Verum est (inquit) quod Veritas dicit, nihil verius. Fiat ergo quod verum est. ... Testatur Veritas per Joannem... facite fructus dignos pœnitentiæ... jam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur... Quisquis ergo istos fructus non fecerit, sine causa putat per sterilem pœnitentiæ se mereri veniam peccatorum... Parum est itaque recedere a peccatis, si præterita curare neglexeris, sicut scriptum est: Fili peccati? ne adjicias iterum. Et ne hoc solo securum se esse putares, & de pristinis (inquit) deprecari, ut tibi dimittantur. Sed quid proderit deprecari, si te non dignum feceris exaudiri, non faciendo fructus dignos pœnitentiæ, ut tanquam sterilis arbor excidaris, & in ignem mittaris?*

857 Nonò, si statim atque peccator animi compunctionem verbis manifestat, sive ore dicit se dolere, emendationemque proponere, secundum Augustinum maturus esset absolutioni, cessarent rationes quas allegat enarrat. in Plat. 6. ad illa verba: Sed tu Domine usquequò? Ubi loquentem inducit peccatricem animam, diu luctantem cum moribus suis; diu dilatam à Medico, ut ei persuadetur in quæ mala se peccando præcipitaverit. Anima quippe illa, cum aliqua cordis amaritudine, jam antè dixerat: Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Miserere mei Domine, quia infirmus sum. Sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde. Augustino tamen teste, anima ista nondum tam perfectè orabat, ut ei dici posset: Adhuc loquente te dicam, ecce adsum; id est pœnitentiæ ipsius nondum matura erat absolutioni, sed absolutio ipsius adhuc erat differenda, ut ei persuadetur in quæ mala se peccando præcipitaverit. Et quia quod

Tom. III.

facile sanatur, non multùm cavetur. Et iterum, quia ex difficultate sanationis erit diligentior custodia accepta sanitatis. Illa (inquam) Augustini rationes cessarent, si Sacerdos credere deberet pœnitentem satis dispositum ad absolutionem, statim atque hoc verbis exprimit, dum manifesta ratio non apparet in contrarium. Ob facilitatem quippe absolutionis peccator non multùm cavetur peccatum, sed ad illud cavendum negligentior fieret. Nec ipsi persuaderetur in quæ mala se peccando præcipitaverit. Siquidem ex facilitate illa potius tibi persuaderet levitatem quàm gravitatem pœnarum, quæ ipsum manerent. Nullius ergo roboris forent rationes Augustini. Quod cum dici nequeat, consequens est Augustinum prorsus alienum esse ab illa facilitate, ampliùsque ad absolvendum postulare, quàm folia verborum. Imò vitæ emendationem requirit: Non audio quid sonet (ait tr. 3. in epist. Joan.) sed video quid visat.

CAPUT LVI.

Nonò, ex eo quòd laudatis Patribus concinant Innocentius I. Gregorius Magnus, Casarius Arelatenfis, Ivo Carnotensis, Bernardus, Thomas Cantuariensis, Thomas Villanovanus, &c.

Siquidem Innocentius I. epist. 7. Sacerdoti (inquit) est judicare, ut attendat ad confessionem pœnitentis (nontamen ad eam solam) sed & ad lachrymas corrigentis (nota ly corrigentis) ac tum jubeat dimitti, cum viderit congruam satisfactionem, id est dum sibi satis probata fuerit conversio ipsius, sive ut Leo I. ait epist. 79. c. 6. dum conversorum animos perspexerit esse devotos. Neque enim pensanda est pœnitentiæ quantitate temporis (ait Concilium Cablonense sub Carolo Magno c. 34.) sed ardore mentis, & mortificatione corporis.

Sed nihil expressius, quàm quòd Gregorius Magnus ait lib. 6. in cap. 15. libri 1. Reg. Signum veræ conversionis non est in oris confessione, sed in afflictione pœnitentiæ. Tunc namque bene conversum peccatorem cernimus, cum digna afflictionis auferitur te dolere nititur, quod loquendo confitetur. Et infra: in fructu ergo, non in foliis, aut ramis pœnitentiæ cognoscenda est. Confessio ergo verba, quid sunt aliud nisi folia?

S. Casarius ferm. 57. (qui extat to. 5. operum S. Augustini in Appendice edit. noviss. ferm. 256.) loquens de pœnitente, qui operibus pœnitentiæ non ostendit, Ego timeo (inquit) ne forte iste talis pœnitens, nec in conscientia sua habuerit, quod in operibus non ostendit. Quia etsi id non sit manifestum, quia cor videre non possumus, tamen secundum Evangelicam sententiam, ex fructibus eorum cognoscemus eos, dum ea quæ supra scripta sunt (restitutionem malè raptorum, reconciliationem ex toto corde cum inimicis, elemosinam, &c.) implere penitus non videmus. Cùm hæc ita sint, quis nos poterit prohibere, ut eam credamus non bene de hac luce migrasse, quem bona opera cognoscimus non fecisse? Ecce quid mihi de subitanea pœnitentiæ videatur, charitati vestra exponi, &c. Et ferm. 59. in Append. 258. Qui non erubuit pœnitentiæ committere, citò in se bonis operibus contendat Dei imaginem reparare, ut inter filios mereatur agnosci a Patre: ne ab illa æterna beatitudine exclusus, & à convivio nuptialis projectus, ligatus manibus & pedibus, projiciatur in tenebris exteriores, &c.

Ivo Carnotensis epist. 228. Edit. Paris. anni 861 1610. Queris Fraternitas Tua, quomodo conver-

T 1 2